

delegácie bol prof. S. V. Šuchardin, československú delegáciu viedol člen korešpondent R. Richta, DrSc.

Snahou autorského a redakčného kolktívu uvedenej publikácie je podať marxistickú analýzu vedeckotechnickej revolúcie v celej šírke, pochopiť vzájomný vzťah jej jednotlivých aspektov, ako aj jej prejavy a dôsledky v spoločnosti. Takýto komplexný pohľad však predpokladá serióznú analýzu všetkých stránok. Predovšetkým si treba ujasniť sám vznik a proces vedeckotechnickej revolúcie, ktorá sa objavuje až na istom stupni vývinu ľudskej spoločnosti, aké základné zmeny vznikajú vo vývine vedy a techniky od minulého storočia až do súčasnosti. Tým sa objasňuje genéza a tendencia smeru pohybu vývinu vedeckotechnickej revolúcie a jej podstata ako sociálny proces.

Ďalej sa rozoberajú základné smery vedeckotechnickej revolúcie, jej prejavy v jednotlivých vedných disciplínach, ako aj vzťah vedy, techniky a výroby, kde sa dokazuje, že veda sa stáva bezprostrednou výrobnou silou. Analyzujú sa základné rozdiely vzťahu vedeckotechnickej revolúcie v jednotlivých spoločenských systémoch, ako aj zmeny, ktoré vedeckotechnická revolúcia vyvoláva v sociálnej štruktúre spoločnosti.

Prediskutovali sa problémy organizácie a riadenia a vplyv vedeckotechnickej revolúcie na životný štýl a kultúru.

V diskusií sa venovala osobitná pozornosť vzťahu človeka a vedeckotechnickej revolúcie. Rozoberali sa rôzne pesimistické názory na negatívne vplyvy vedeckotechnickej revolúcie, ktoré vznikajú v kapitalistických krajinách, ako aj ich reálne pozitívne možnosti riešenia v socialistickej spoločnosti. Jedine v socialistickej spoločnosti sa môže pozitívne rozvíjať morálka človeka a môžu sa riešiť problémy humanizmu.

Vedeckotechnická revolúcia má veľký vplyv aj na spôsob myslenia a osvojovania si duchovného sveta, a preto marxistickí filozofi ostro kritizujú akékoľvek súčasné i racionalistické koncepcie vedeckotechnickej revolúcie, z ktorých vychádza číry pesimizmus.

Výsledkom analýzy je skutočnosť, podľa ktorej úplný pozitívny rozvoj vedeckotechnickej revolúcie je možný v komunistickej spoločnosti, ktorá na základe svojich výdobytkov umožňuje všestranný rozvoj človeka.

Sama publikácia je zaujímavá tým, že netvorí zborník, ale je ucelenou monografiou. Tento druh spolupráce považujeme za vyššie štádium, v ktorom všetci autori preberajú zodpovednosť za dielo ako celok.

Konferencia mala pracovný charakter, kde sa v otvorenej a priateľskej diskusií vyjasňovali a zjednocovali názory na základné problémy. Možno si len želať, aby sa táto tvorivá spolupráca medzi československými a sovietskymi filozofmi naďalej rozvíjala i prehlbovala a prinášala ďalšie plody spoločnej práce. Dôkazom toho je i príprava V. československo-sovietskeho filozofického sympózia, ktoré sa uskutoční v tomto roku v Mariánskych Lázních.

Ján Dubnička

IX. MEDZINÁRODNÁ PORADA FILOZOFICKÝCH A SOCIOLOGICKÝCH ČASOPISOV EURÓPSKÝCH SOCIALISTICKÝCH KRAJÍN

Už po deviaty raz sa stretli zástupcovia redakčných rád filozofických a sociologických časopisov európskych socialistických štátov na svojich pravidelných ročných poradách. Pred desiatimi rokmi sa totiž rozhodli stretávať sa raz do roka vždy v inom

socialistickom štáte a diskutovať o istých filozofických a sociologických problémoch. Sú to teda vedecké a ideologické konferencie, a nie porady týkajúce sa práce s časopismi, ako by sa azda mohlo zdať, súdiac podľa názvu týchto stretnutí.

Minuloročná porada bola v Kyjeve, tohoročná v Berlíne. Zúčastnila sa na nej početná sovietska delegácia, vedená šéfredaktorom časopisu *Voprosy filosofii* I. T. Frolovom, ďalej delegácia z Bulharskej ľudovej republiky, Československej socialistickej republiky (päťčlenná delegácia), Federatívnej republiky Juhoslávie, Maďarskej ľudovej republiky, Nemeckej demokratickej republiky, Poľskej ľudovej republiky a Rumunskej ľudovej republiky.

Poradu otvoril dňa 21. marca 1972 vedúci hostiteľskej delegácie F. Rupprecht, ktorý v krátkosti poukázal na jubilejný charakter tohoročného stretnutia, ktoré možno chápať aj ako prípravu na XV. medzinárodný filozofický kongres vo Varne v septembri 1973, prípadne aj ako začiatok príprav kantovského roku pripadajúceho na rok 1974 (250. výročie Kantovho narodenia). F. Rupprecht súčasne predniesol niekoľko úvodných slov k filozofickému referátu, okolo ktorého sa mala rozvinúť filozofická diskusia a ktorý znel *K dialektike vývinu socialistickej spoločnosti*. (Jeho kapitoly: *Materialistická dialektika ako filozofický základ vedeckého komunizmu, Historické miesto socializmu a dialektika komunistickej spoločenskej formácie, K jednotlivým aktuálnym problémom dialektiky rozvinutej socialistickej spoločnosti*.) Úvodné poznámky k sociologickému referátu predniesol jeden z jeho spoluautorov R. Weidig (druhým spoluautorom bol M. Lötsch). Referát mal názov *Sociologické problémy vývinu robotníckej triedy pri formovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti*. (Jeho kapitoly: *Vývin robotníckej triedy ako hlavnej sociálnej sily socialistickej spoločnosti, K jednotlivým teoretickým problémom vzájomného vzťahu medzi robotníckou triedou a inteligenciou, Základy a problémy sociologickej analýzy štruktúry robotníckej triedy pri formovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti*.)

Samy referáty sa totiž nečítali, pretože delegáti ich dostali hneď pri príchode vo forme brožúr a mohli sa s nimi dopredu oboznámiť. Treba však ľutovať, že ich nedostali o niečo skôr, kým boli ešte doma, aby si ich mohli preštudovať a pripraviť si k nim diskusné príspevky. Oba referáty boli rozsiahle (filozofický mal 63 strán) a náročné. Problémy so včasným vypracovaním a doručením hlavných referátov sú, žiaľ, „bolestou“ väčšiny takýchto filozofických podujatí, čo potom čiastočne vysvetľuje nepripravenosť delegátov a roztrieštenosť diskusie. V tom vidíme príčinu, prečo ani na tejto porade neboli koreferáty a diskusie dosť koncentrované. Hovorilo sa aj o odľahlejších problémoch, ako o národnostnej otázke, o náboženstve, o pozitívnych a negatívnych stránkach ľudskej slobody, o dialektickej logike atď. Témy hlavných referátov sa najviac pridŕžovali nemeckí delegáti, ktorí ju, prirodzene, najlepšie poznali.

Koreferát za československú delegáciu *K problematike vzájomného vzťahu subjektu a objektu v socializme* predniesol jej vedúci, šéfredaktor Filozofického časopisu J. Netopilík. Okrem toho všetci československí delegáti sa zúčastnili diskusie.

Pomerne veľká pozornosť sa v diskusii venovala otázkam humanizmu, jeho rôznym druhom. Hovorilo sa o dialektickom humanizme, o vedeckom humanizme atď.

Najprv sa niekoľko dní diskutovalo len o filozofickom referáte. O sociologickom referáte sa začalo diskutovať až v predposledný deň porady, vo štvrtok popoludní, 23. marca.

Vedecká časť porady sa skončila v piatok, 24. marca, slávnostným obedom. V sobotu sa niektorí delegáti zúčastnili na exkurzii do Potsdamu, kde navštívili Celilienhof, miesto podpísania historickej Berlínskej dohody po porážke fašistického Nemecka v druhej svetovej vojne, a zámok Sanssouci.

Všetci delegáti sa zhodli s I. T. Frolovom, ktorý v záverečnom slove zhodnotil poradu veľmi kladne. Nadhodila problémy, odhalila veľkú závažnosť niektorých z nich, inšpirovala niektorých delegátov k ich riešeniu v budúcnosti atď. Hostiteľom sa vyslovila zaslúžená vďaka za vzornú organizáciu porady, jej priebehu a zakončenia. J. Netopilík navrhol, aby sa budúca porada konala v Československu, s čím delegáti ochotne súhlasili.

T. Münz

V. FILKORN 50-ROČNÝ

Životné jubileá človeka sú príležitosťou na zamyslenie sa nad jeho činmi už vykonanými, ale aj nad činmi plánovanými. Sú príležitosťou na hodnotenie jeho práce, na skúmanie jeho prínosu pre spoločnosť, z ktorej vzišiel a pre ktorú žije, na zistenie, čo zo svojich minulých plánov splnil a čoho splnenie ešte len musí prísť, a konečne na postavenie nových plánov.

To posledné je azda najdôležitejšie v prípade jubilantov v dobrom slova zmysle mladých, nachádzajúcich sa v rozkveté fyzických i duševných, reprodukčných i tvorivých síl. Týka sa to aj akademika SAV a člena korešpondenta ČSAV, profesora, PhDr., dr. h. c. Vojtecha Filkorna, DrSc., ktorý sa 8. apríla t. r. dožil päťdesiatich rokov.

V dnešnej dobe, keď sa ľudský vek neustále predlžuje, je „päťdesiatka“ obdobie, v ktorom sa človek iba blíži k vrcholu svojich tvorivých schopností, v ktorom plánovanie činnosti je väčšinou dôležitejšie než hodnotenie minulých činností. Preto si zaslúži uznanie ten, kto nachádzajúc sa v tomto období svojho života, môže sa preukázať dielom prislúchajúcim podstatne vyššiemu veku.

Profesor Filkorn je zakladateľom modernej slovenskej logiky a je jedným z iniciátorov exaktnej metodológie v Československu vôbec. Osobne i svojím dielom vychoval prvú generáciu slovenských matematických logikov; svojou vedeckou spisbou výrazne ovplyvnil metodologické a metavedecké bádanie v ČSSR a výchovu odborníkov v metodológii a filozofii vedy. Jeho vedecká práca, vychádzajúca z potrieb spoločenskej praxe, opierajúca sa o marxisticko-leninskú filozofiu a nadväzujúca na najnovšie výsledky vedeckých bádání v logike a metodológii, ktoré získal štúdiom svetovej odbornej literatúry a osobným kontaktom s významnými svetovými vedcami, najmä zo socialistických krajín, bola ocenená a získala si uznanie nielen u nás, ale aj v zahraničí. Dokladom toho je napr. udelenie čestného doktora Štátnej univerzity T. G. Ševčenka v Kyjeve a menovanie čestným členom rady tejto univerzity.

Profesor Filkorn je rodákom z Horného Ponitria, z Pravenca. Študoval na FFUK v Bratislave, kde r. 1948 získal titul PhDr. Na tejto istej fakulte začal pracovať ako asistent, neskôr ako docent a od r. 1962 ako profesor logiky. Je zakladateľom a vedúcim Katedry logiky a Kabinetu metodológie vied na FFUK. Jeho vedecká práca bola ocenená vedeckými titulmi a hodnosťami (r. 1960 DrSc. na Karlovej univerzite v Prahe, r. 1962 člen korešpondent ČSAV, r. 1963 člen korešpondent SAV, r. 1968 riadny člen SAV). Okrem úspešnej vedeckej a pedagogickej práce sa zaoberal činnosťou vedecko-organizačnou a pedagogicko-organizačnou. Bol prodekanom FFUK, prorektorom a v r. 1963—66 rektorom UK v Bratislave; od r. 1968 je prvým podpredsedom SAV a od r. 1970 členom Prezídia ČSAV. Bohatá je aj jeho politická a spoločenská činnosť. V rokoch 1962—66 bol členom Ideologickej komisie ÚV KSČ